

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A bécsi tanácskozások után.

A koronatanács határozata folytán megindulnak az alkudozások. Holnap elnapolja négy napra üléseit a Ház, hogy az alkudozások szabadabban folyhassanak. Mi lesz az eredmény? Ki tudna ma erre feleletet adni.

Összefoglaljuk a legújabb politikai eseményeket, hogy ezekből teljes képet nyújtva némi tájékozást nyújthassunk a válság megoldására irányuló politikai mozgalmakról.

Az alkudozások első eredménye, mint már tegnap külön kiadásunkban jeleztük, *Bánffy* miniszterelnök elejtése.

Ime, itt van reá a korona tanu:

Falk Miksa bucsuztatója.

A *«Pester Lloyd»* vasárnapi számában a *«Bud. Tud.»* egy kommunikéjére hivatkozva, a következő érdekes és a helyzetet jellemző dolgokat írja:

»A kommunikéből a kormány békés szándékai világosan kiderülnek. Hisz nem bocsátkoznék purpárlékba és alkudozásokba, ha intranzigeas állásponton akarnának megmaradni. Egyébiránt is a dolog természetében van, hogy a *kormány* a béke kedvéért engedményekre készen kell lennie, különben a tárgyalásoknak nem volna sem értelme, sem célja. Azonban épp oly természetes, hogy a tárgyalások csak úgy vezethetnek eredményre, ha a kormányt megkímélik oly inszinnációktól, a melylyel önérzete s méltósága, valamint a közérdekek ellen szólnak. A föltételek, a melyeket a kormánynak semmi szín alatt sem szabad eltagadnia, a szerint a korona tekinté-

lyén és jogaira, a liberális párt prestigejére és integritására, valamint az Ausztriával való gazdasági viszony dologi szükségszerűségén alapulnak. A momentumokra a *személyi kérdés másodsorban* enged csak tért, másodrangú kérdéssé kell, hogy váljék az ellenzék előtt is, ha egyáltalában óhajtja a válság békés megoldását. E tekintetben csak ismételhetjük a mit tegnap mondtunk: «Ha a személyi kérdést kiküszöböljük, meglehet kísérteni a megengedést és báró *Bánffy*ra lehet bízni, hogy tényekből a *saját személyére vonatkozólag mily konzekvenciát akar levonni.*» Meg vagyunk győződve, hogy báró *Bánffy* abban az esetben, ha a fent jelzett momentumokra vagy a normális viszonyok visszatérésére, szóval mindarra, a mit a válság visszafejlődésének nevezünk, elég garanciát talál, *személyi áldozatot hozni gyorsan készen lesz, a mennyiben az adott körülmények közt áldozatról egyáltalában még szólni sem lehet.* Ezek aze lengedhetlen garanciák azonban csak úgy nyerhetők, ha az ellenzéki pártok épp oly egyetértők lesznek az obstrukció leszerelésének és a megengedés szolidaritásának kérdésében mint a mily szoridárisak voltak az obstrukcióban. Hisz elvesztett fáradság volna, ha valamely frakcióval jól-rosszul megengednének a béke kérdéseiben és a többi frakció a saját szakállára folytatná a háborút. A föltevésektől függ hát nézetünk szerint a válság megoldása és a szégyenletes mizéria megszüntetése. Ha e föltételek nem valószínűsülnek, akkor a kormány és a szabadelvű párt tántorithatlan kötelessége megmaradni a védelmi állásban, jöjjön a minek jönnie kell. *Az ellenzék kezében van tényleg a béke és háboru kérdése.* Ha jó tanácsadói vannak, ha még van szíve és érzéke a haza legszentebb érde-

kei, Magyarország elég gyakran kompromittált reputációja iránt, akkor a békét fogja választani, még akkor is, ha nem egy nagyravágyó aspirációt háttérbe kell szorítani és sok remény virág még nem érett meg egészen. Azt kell tartani, hogy a magyar nemzet jobb sorsra érdemes, semhogy éhes miniszteri aspiránsok viviszekció-objektumává tegyék.

A békétárgyalások.

Hogy a *kiegyezés* fogja képezni a békétárgyalások gerinczét, azt bécsi levelezőnk már pénteken jelezte, midőn *Kállay* előterjesztését ismertette. A helyzet megoldása teljesen abban a szellemben várható, a mint *Kállay* jelezte az ő információjában, melyet a korona elé terjesztett.

Bármit is irjanak a lapok pro és contra, bármily nehéznek és lehetetlennek mondják is a kibontakozást; ma már biztos, hogy rövid idő alatt meglesz a kibontakozás és minden józanul gondolkozó politikus tisztában lehet a helyzettel.

Báró *Bánffy Dezső* el fog menni és helyébe fog lépni valamelyik mostani miniszter-társa. A lefejezett kabinet tisztán a szabadelvű párt kebelében marad. Ez átmeneti kabinet lesz, melynek a Ház megszavazza az indemnityt, az ujoncz-törvényt és a kiegyezési provizóriumot.

Azután jön az új pártalakulás.

Ez új kormány-párt a mostani *disszidensekből*, a *nemzeti pártból* és a *szabadelvű párt kompatibilis* tagjaiból fog állani és a kormány, mely ebből a pártból kerül ki, keresztülviszi a végleges ki-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Ft. Wilfinger József kínai hithirdető levele.*

„A Kath. Hittérjesztés Lapjai” szerkesztőjéhez.

Shang-hai, 1898 szept. 20.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Abban a föltevésben, hogy szerkesztő ur mint a kath. missiók előmozdítója és az 1898. júl. 5-én Shanghaiban elhunyt Ürge Ignác lazarista atyának személyes barátja szívesen veszi tudósításomat, bátorkodom jelen levélemben röviden leírni utazásomat; egyúttal közlök egykét részletet b. e. Ürge Ignác végperceiről is.

Mielőtt a nagy utra elindultam volna, az utlevél kieszközölése végett Grácból át kellett mennem Szombathelyre. Ez alkalommal vettem bucsut szeretett hazámtól, melyet Ürge Ignác halála után egyedül képviseltek most a kath. hithirdetők között. Miután az utlevél ügyét rendeztem, 1898. aug. 8-án Bécsen át Párisba indultam; innen Marseilleig együtt utaztam rendünk egyik tagjával, aki 20 év óta működ-
 vén Kínában, egészségének helyreállítása végett 2 évet itthon töltött. Kettőnkön kívül még 6 rend-

tag utazik Kínába, de azok egy nappal előbb indultak Marseille-be. Éppen jókor érkezünk meg aug. 13-án, mert Australien nevű hajónk aug. 14-én este indulandó volt. Aug. 14-én 4 órakor hajóra ültünk, hatkor elindultunk. Áthaladva a Suez-csatornán Kolombobana Natal nevű kisebb, de igen kényelmes hajóra szálltunk át; ez volt bennünket 8 hithirdetőt és 3 irg-nővért Shanghaiba viendő. Shanghaiba indulásuktól számított egy hónap múlva, tehát 1898. szept. 14-én értünk.

Dióhéjba szorított rövid vázlata ez tengeri utazásunknak rendeltetésünk helyére; talán nem fogom az olvasót untatni, ha e száraz vázlatot részletekkel bővitem ki.

Képeletben térjünk vissza Párisba. Rendünk anyaházában a Szeplőtelen-Szűz oltárán misézve fölajánlottam magamat a sz. missiók munkásának. Rendfőnököm abban a kegyben részesített, hogy kedvemért fölnyitotta sz. Vince koporsóját. Rendfőnököm áldásával hagytam el 1898. aug. 12-én délután 2 órakor az anyaházat említett olasz rendtársam kíséretében.

Marseille-ben találkoztunk társainkkal, aug. 14-én elindulásunk előtt misézhettünk a székes-egyházban, melynek magaslatára fogaskerekű vasut vezet. A helybeli rendtársak elkísértek az Australien földézetére, ahol elbucsúztunk egymástól.

Kaptunk egy fülkét, melyet kápolnává alakítottunk át, hogy misézhessünk. Vasárnap az utazó közönség számára is volt szentmise a földézetben. A kapitány és a közönség kath. része

mindig jelen volt a misén. Mert Kolomboban elhagyandók voltunk az Australien hajót, a földézetben aug. 28-án tartott szentmise ünnepélyes volt, amennyiben alatta zongora és hegedű kísérettel egy francia urnó latin miseénekeket adott elő. Értékessé az a körülmény tette az ünnepélyt, hogy a közönség tudunkon kívül rendezte. Ritkán akad olyan derék kapitány, mint a mienk volt.

Utunkról általában megjegyzem, hogy mindkét hajón kellemesen éreztük magunkat. A nénikéket nagyon megviselte a tengeri betegség; egyiket úgy elővette, hogy egyhétig alig evett valamit; nagy volt iránta az utazó közönség részvéte is. A tenger általában jól viselte magát; mindössze négy ízben nyugtalankodott, sőt egy hullám az emeleti földézetet is elérte.

A tengeri ut egyhangú ugyan, de én nem untam magamat. Láttunk törést szenvedett két hajót is.

Port-Szaïd környékén értük el azt a sivatagot, mely a Suez-csatorna oldalain terül el. A 25 m. széles Suez-csatorna partjain csak elvétve látni növényt az őrházak mellett. Érdekes a «fata morgana» név alatt ismeretes lég-tümemény; nem kevésbé meglepő Egyiptom sós-tavainak vakító fehérsége. A vasut egy darabig a csatorna partján halad. Orizkednünk kellett a napszúrástól. Alig veszi ugyanis az ember észre, hogy délnek haladva, a napsugarak függélyesen kezdik érni. Így érte a baj néhány év előtt Adenben egyik fráterünket: szívbajos volt ugyan, de lesújt a napszúrás egészséges embert

* A *Nagely* István tb. kanonok, képezdei igazgató szerkesztésében Nagyváradon megjelenő *«Kath. Hittérjesztés Lapjai»* januári füzetéből.

egyeztetést öt évre, a választások reformjáról, a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatokat és a házszabályok tisztességes módosítását. Ezek után és csakis ezek után jön a Ház feloszlata, hogy az inkompatibilisek kiszoríttassanak és nem most, mikor azok szorgalmazzák a feloszlata, a kik csupa inkompatibiliseket szeretnének választani.

A miniszterelnök a mai ülés folyamán hosszabb ideig értekezett Tisza Kálmánnal, gróf Andrássy Gyulával és gróf Andrássy Tivadarral is, akik azután felkeresték gróf Csáky Albint. Ennek a tanácskozásnak a folyosón nem nagy fontosságot tulajdonítanak, mert az elnapolás után formális értekezletet fognak egybehívni. Ez értekezlet a *kormánypart* és a *disszidensek* közt fognak folyni. Ma ugyanis Szilágyi Dezső, Kossuth Ferencz, Apponyi Albert és Bartha Miklós tanácskozást tartottak egymással, amelynek eredménye az, hogy az *ellenzék a kibontakozásra vonatkozólag Bánffyval nem akar tanácskozásokba bocsátkozni*. Így tehát az értekezleteken, amelyekre az elnapolás után formális meghívókat fognak kibocsátani, csak a kormánypart és a disszidensek fognak részt venni.

Bécsből lehozott utasítás, mely a parlament béke helyreállítása érdekében tárgyalások initiálására hatalmazta fel Bánffy, ma annyiban vitte előbbre a dolgot, hogy *Bánffy* délután 4 órára *magához hívta a disszidensek* három vezérférfiát, *Szilágyit, Csákyt és Andrássy Gyulát*. Ez alkalommal fogják megbeszélni a kibontakozásra vezető módokat, melyek hogy sikerre vezetnek-e, ma még nagyon kétséges. Mindenesetre magában a szabadelvű pártban is vannak elemek, melyek ma is a legelszántabb ellenállást hangoztatják az ellenzék bármely természetű követeléseivel szemben. Mondhatni, talán még több hiva van a békés alkudozásoknak az ellenzék soraiban, bár az a föl-

tétele a folyamatban levő tárgyalásoknak, hogy mindenképp a kiegyezés ügye biztosított, különböző megítélésekre nyújt alkalmat. Így nincs kétség abban, hogy még az obstrukció legvadabb hívei is Bánffy elejtésével szemben hajlandók volnának a vámszövetséget 1903-ig fenntartani, ha ezzel szemben ez időn túl Magyarország gazdasági önállása életbeléptetésére komoly garanciák nyújtatnának a tiszta választások biztosításának. Arra nézve azonban, hogy ez a négy évi provizórium a statusquo alapján jöjjön-e létre, vagy pedig az új kiegyezési javaslatok alapján, ismét komoly nézetkülönbségek merülnek fel. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a statusquo fenntartása Magyarországra nézve legalább 20 milliónyi veszteséget jelentene az új javaslatokban foglalt előnyök elvesztésével a mivel szemben sokan nem látják elég kompenzációnak azt a közjogi vívmányt, hogy a 14. §. alkalmazásától eltekintenek. Ez az első nehézség, amelyre nézve az ellenzék aggodalmait eloszlatása lesz a fő feladat.

Budapest, január 9. (Saját tud. táv.) A délutáni 4 órára összehitt tanácskozás a körül forgott, hogy a vámszövetséget biztosítsák-e Ausztria részéről a 14. paragrafussal is.

Állítólag *Bánffy* br. mindenképpen eljuttatja, akkor is, ha a kiegyezés biztosítatik. A liberális párt ujrászervezése lesz ezután az első feladat.

Ha e két czel, t. i. a kiegyezés biztosítása és a liberális párt megmentése nem sikerül, úgy a képviselőház elnapolják.

A tanácskozásokban a két Tisza nem vett részt s így egyidőre mindketten lezszorultak a politika színteréről.

A képviselőház elnapolása.

A képviselőház mai ülése névszerinti szavazásokkal kezdődött.

A miniszterek közül báró *Bánffy* minisz-

terelnök, *Lukács* pénzügyminiszter és báró *Fejérváry* honvédelmi miniszter vannak jelen a Házban. A miniszterelnök politikai tekintetből nem értekezett senkivel, kivéve *Tisza* Kálmánnal és gróf *Andrássy* Gyulával és egy küldöttséggel. Az utóbbival csak azért, hogy mint az erdélyi református egyházkerület elnöke, *Szász* Domokos temetésére vonatkozólag megtegye a szükséges intézkedéseket.

Minden jel majdnem teljes bizonyossággal arra mutat, hogy a *Ház üléseit a holnapi ülésen szombatig el fogják napolni*. Az üléseket nem királyi kézirat fogják elnapolni, mert ez a szabadelvű pártban további pártszakadásokra adhatna okot. Ismeretes ugyanis, hogy a lex-Tisza aláírói csak annyiban vállaltak kötelezettséget az ex-lex állapotban, a mennyiben a Házat sem elnapolni, sem feloszlatozni nem fogják. Így tehát a *Ház határozatilag önönmagát* fogja elnapolni szombatig.

Ez ellen, mint értesülünk, az ellenzéki vezérférfiak sem fognak kifogást tenni. A politikai szituáció kiélesedése ugyanis most már minden irányban megköveteli a tárgyalásokat és ezeket megnehezítenék az üléseken esetleg felmerülő incidensek. Így tehát a Ház elnapolása valószínűleg a kormány és ellenzék közös megegyezése folytán fog bekövetkezni. A tárgyalások ez idő alatt szakadatlanul fognak folyni és a kibontakozásnak, az összegabajodott politikai kérdések megoldásának fogja útját egyengetni.

Pestmegye és az ex-lex.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt közgyűlést tartott *Beniczky* Frigyes főispán elnöklésével.

Fazekas Gusztáv főjegyző mutatta be az alispáni évnegyedes jelentést, melyet így fejez be az alispán:

Mielőtt ezen előterjesztésemet befejezném, egész megnyugvással jelenthetem, hogy dacára a politikai viszonyok abnormis állapotának, annak, hogy országos budget nincs, s így sem adót behajtani, sem ujonezot sorozni nem lehet, mégis a vármegyében a közhangulat oly békés,

is. Hajónk jól be levén rendezve a napszúrás ellen, a veszedelem nem volt nagy.

Hajónk gyorsan szelte a Középtenger hullámain, de a Szuez-csatornában az előirt sebességgel haladt csak. Ennek oka, hogy a gyorsabb menet által megmozgatott viznek hullámai rongálnák a homokos partokat. A Vörös-tenger erősebb áramában sebesebben mozgott 152 m. hosszú, 16 m. széles hajónk. A hőség tűrhető volt a hűvös, sőt hideg passzát-szelek miatt. Három árboccal ellátott csavar-gőzűsünk mindenben megfelelt a hajóépítés mai igényeinek. A kettős fűdélzet nemcsak sétálni volt elég tágas, hanem itt töltötte az éjt is, akinek a fülke nem tetszett. A fürdőt minden utas igénybe veheti. A kiszolgálás pontos, a matrózok között a fegyelem szigorú.

A kapitány az utasok szórakozásával is törődött. Két izben a matrózok játékot rendeztek; viszont az utasok díjakat tűztek ki a legjobb szereplők részére. Sajnálatomra nincs most érkezésem, hogy e játékokat részletesen leírjam; egyikét mozzanatot mégis főlemlitek. Vizes edény fenekére aranyat dobtak, a matrózok pedig próbálták fogaikkal kiemelni. A matrózok kettőnkint sima, gömbölyű gerendára ülve puha vánkossokkal vívtak; a győztes az volt, aki úgy találta a másikat, hogy az leesett a gerenda alá terített derekaljra. Egy másik játékban föl kellett mászni egy jól beszappanozott árbocra, melynek csucsról a jutalomtárgyak integettek le. Mulatságos erőpróba volt az ismeretes kötéltánc is. A jutalmak kiosztása után az egyik matróz köszönetet mondott.

Utazásunk másik részét nincs érkezésem leírni. Űrge Ignác elhunyt rendtársamról egye-

lőre csak annyit írhatok, hogy itt Shang-haiban könnyebb gyógykezelés miatt a missiót a kórházzal cserélte föl, ahol megérkezése után félóra múlva elhunyt. Szent-gyónását még a missióházban elvégezte, de a haldoklók szentségeiben a váratlanul jött halál miatt nem részesülhetett. Mert szívbaj ölte meg, végperceiben elállozott szava, de jelekkel kifejezte Isten akaratán való megnyugvását. [A missióban áldott az ő emléke; mindenki szeretet és tisztelettel emlékezik róla, aki életének 58 évéből 19-et a pogányok térítésére szentelt.

Miután abba az ap. helynökségbe megyek, melyben Űrge Ignác honfitársam hazánkban gyűjtött fillérekből oly áldásos emléket emelt a magyar névnek, törekedni fogok, hogy magyar létemre méltó utódja legyek elődömmnek.

Ningpo, 1898, okt. 12.

Első levelémnek folytatásaként ígéretemhez képest leírom utunkat Ceylon sziget Kolombo kikötőjétől egészen Shanghai-ig. Ezt az utat a francia Natal hajón tettük meg.

Aug. 29-én este 6 óra körül evezett ki hajónk a szép kikötőből. Hong-kongig utitársul szegődött hozzánk az iskolatestvérek felügyelője is; ő beszélt, hogy az angol kormány jó indulattal viseltetik a kath. iskolák iránt. A Natal még jul. 7-én indult Marseille-ből, de Kolomból főlevezett Bombayba; onnan visszajöven, indult Kina felé. Rajta utazott Marseille-ből a párisi missió-növélde 22 áldozára és egy jézustársasági atya. A francia hithirdetők leg többjét a tengeri betegség gyötörte. Az említett jézustársasági atya egykor élén állott a Felső-

Zámbézi missiónak, tehát előljárója volt a feledhetlen Czimnerman és Menyhárt atyáknak. Mindkettő fáradhatlan munkás volt; leveleik által Magyarországon is érdeklődést tudtak kelteni a négerek iránt; a hazájokból érkező alumnuszt aztán a feketék javára értékesítették. Idő előtt estek áldozatul a gyilkos éghajlatnak, melyet jézustársasági utitársunk előljárói rendeltére hagyott el és meggy. Makaoba egészségének helyreállítása végett.

Utazott a hajón egy orvos is; Trautenauban született. A bécsi természetrajzi muzeum megbízásából meggyűjteni Batavia és a szomszéd szigetekre, Singaporig jön tehát velünk. Mikor mint magyart bemutattak neki, e magyar szavakkal üdvözölt: Magyar ember! Kedves Barátom! Az egész uton most hallottam először magyar szót. Igazán sajnáltam, mikor 3 nap múlva elvált tőlünk.

Singaporba 1898, szept. 3-án délután négykor érkezvén, kiszálltunk a várost megtekinteni. A lakosok között képviselve van minden emberfaj. Legérdekesebb a botanikus kert, ahol az idegenek találkozni szoktak. Engemet legjobban megleptek az óriás páfrányok. A kath. híveknek 3 plébániájuk van. A kínaiak lelkesze dicsérte hűveinek áldozatkészségét; gyűjtés alkalmával még pogány kínaiak is adakoznak kath. célokra. Ha a kínaiak pénze van, már előzékeny természete miatt sem zárkózik el az adakozás elől. A várost légszesszel és vilánnal világítják. Keleten a szegény ember sem veti meg a kocsit, mert vannak még szegényebbek, akik szívesen keresnek egykét fillért. Lő kevés van itt; a kétkerekű taligát egy-egy ember huzza. A taligás többnyire kínai;

hogy semmi különös oly eset elő nem fordult, mely valamely irányban bármely hatósági intézkedés megtételét követelte volna.

Indokoltnak látnám azonban, ha a t. törvényhatóság minden fogalomzavar kikerülése céljából a községeknek egy felvilágosító rendeletet méltóztatnék kiadni az irányban, hogy a községeknek, valamint a vármegyének saját autonóm hatáskörében, saját céljaikra kivetett pótdóinak beszedése nem esik azon tilalom alá, melyről az 1886-ik évi XXI. t.-cz. 20. §-a megemlékezik.

Gullner Gyula minden inkonzekvenzia elkerülése végett annak kimondását kéri, hogy a községi és megyei pótdók minden fennakadás nélkül továbbra is zavartalanul szedhetők. Ezzel kapcsolatosan mondja ki a közgyűlés, hogy addig, amíg az 1899. évre szóló költségvetést az országgyűlés el nem fogadta, állami adókat behajtani és ujonczokat sorozni nem szabad. Kérdezi az alispántól, hogy mit fog cselekedni abban az esetben, ha kormányrendelettel követelnék tőle a meg nem szavazott adók behajtását és az ujonczok előállítását? Erre a kérdésre határozott választ vár, ámbar szerinte e tekintetben nem lehet nézeteltérés, mert hiszen a király és a vármegyének minden tisztviselője esküvel fogadta a törvények megtartását.

Beniczky Lajos alispán jól ismeri a kötelelességeket, amelyek reá hárulnak. Ha a miniszter oly rendeletet intézne hozzá, amely törvénybe ütközik, 24 óra alatt felírja ellene a kormányhoz. De ő ilyen kormányrendelet kibocsátását nem is képzelheti el, mert hiszen ez egyenesen alkotmányunkba ütköznék.

Gullner Gyula: De hátha mégis!

Beniczky alispán: Ha ez mégis bekövetkeznék, nekem nem lehet más kötelességem, minthogy haladéktalanul összehívom a törvényhatóságot, s kikérem a véleményét.

Gullner Gyula az alispán választát tudomásul veszi. Különben sem várt más feleletet, mert ismeri az alispán alkotmányos érzelmeit.

A megfenyegetett ifjuság.

A mikor szombaton az egyetemi kör küldöttsége Wlassics Gyula kulturminiszternél

a sok futás okozhatja, hogy legtöbbje fájós szemű.

Singaport elhagyva ötödik nap Kókin-Kina partja elé értünk. Saigonban, a francia gyarmat székhelyén, huzamosabban időzött francia hajónk. Itt két ízben is kiszálltunk. A kéttornyú székesegyház európai fővárosba is beillő remek alkotás. A Bor. sz. Károlyról nevezett apácák áldásosan működnek. Meglátogattuk a kath. missiót is, melynek híthírdetői a párisi missió-növelde tagjai. Szentmisét a székesegyházban olvastunk. Itt láttam először, hogy a sz. keresztut 14 állomása megannyi oltár egyszerűsége; evvel ki van fejezve az összefüggés a szentmise és Urunk kinszenvedése között. Szíves meghívásra a missión reggelizvén, megtekintettük benszült ifjak papnöveldejét, valamint a karmelita szűzek szép templomát. Egyebet nem nézhettünk meg, mert a hajónak elindulása szept. 9. délután 4 órára volt kitűzve.

Szept. 11-én értünk Hongkong elé, mely már kínai város. A helybeli nénikék értesülve jövetelünkről, egy kis csavargózással jöttek értünk és kalauzoltak nagyszerű zárdájokhoz; tartanak fenn árvaházat, iskolákat, kórházat, elaggott nők és férfiak számára menedékhelyet. A munkaiskola kéziműveinek szépek, sőt művésziek. A vak leányok is női kézimunkával foglalkoznak. Éppen e munkateremben találkoztunk az osztrák-magyar konzullal; bemutatkozván neki mint magyar, német anyanyelvén fejezte ki örömét.

Még nagyobb meglepetés várt rám a hajón; csak most tudtam meg véletlenül, hogy van az utasok között egy magyar ember is Buda-

járt, arra kérve őt, hogy semmisítse meg a kör bezárására vonatkozó határozatát, a miniszter fenyegető hangon tagadta meg a kérést. Sőt azt is hozzátette, hogy tartózkodjék a politizálástól, tanuljon inkább, mert különben még sokkal erősebb rendszabályokat is életbe fog léptetni.

Ez a fenyegetés tenorjában úgy, mint tendenciájában arra vonatkozik, hogy a kör bezárását az egyetem bezárása fogja követni és pedig félévi időtartamra. Az ifjuság tehát, ha politikai meggyőződésének tovább is kifejezést ad, félétét fogna veszteni.

Nem kutatjuk a jelen pillanatban, hogy igaza van-e az ifjuságnak politikai meggyőződésében. De nagyon is veszedelmes és eléggé el sem ítéltető dolgot követne el a miniszter, ha az ifjuságot azért, mert meggyőződésének kifejezést ad, életének félesztendejétől fosztaná meg. Hol és mikor volt olyan ifjuság, a mely természeténél fogva ne lett volna ellenzéki bármely kormány is volt uraimon? Az ifjuság mindig oppozicionális természetű volt. Vagy feledi talán a miniszter, hogy valamennyi most már megcsontosodott mameluk, a minisztereket és államtitkárokat beleértve, akkor, a mikor az egyetem aulájában voltak még, tüzes ellenzéki volt. Mutasson a miniszter csak egyetlen egy kormánypárti ugynevezett oszlopot, a ki egyetemi éveiben nem lett volna ellenzéki. Ez benne van az ifjuság vérében, vele jár a fiatal erővel és hévvel és előkészítő iskolája ugyszólván a jövőre harczolnak.

Nagyon szomorú is volna, ha az egyetem falai között az ifjuság körében máris tizenhárom próbás mamelukok volnának és jéggé jegyezsednék az ifjuság kedélye. Furcsa volna, a forrongás stádiumát a vér alacsony hőmérséklete, vagy annak erőszakos lehűtése akadályozná meg. Milyen bor az, a mely sohasem volt must? Az erjedési procezzsuzon a felséges tokajinak is át kell esnie.

Az ifjuságnak egyébiránt még ilyen rendszabályokkal sem lehetne kedvét venni a politizálástól. A mióta egyetemi ifjuság van, az mindig politizált. Az is a dolog természetében van. Ha a kultuszminiszter, nem tudjuk milyen

pestről; vele aztán sokat beszéltem magyarul. — Shanghai szept. 14-én délelőtt érkezünk. Rendünk felügyelője, ft. Meugniot Fülöp atya tárt karokkal fogadott. Házunkban egy hetet pihenendő voltam, mielőtt elutaznám a számomra kijelölt helyre.

Ningpo, 1898, okt. 21.

Tegnap (okt. 20), az ap. helynökség híthírdetői által egy hétig tartott évi szentgyakorlatok zárnapján tudomra adta ft. Reynaud ap. vikárius és püspök, hogy hol kezdem meg híthírdetői működésemet. A számomra kijelölt missió-kerület Tsze-tyán tartomány déli részében a tenger mellékén fekszik; neve Tay-csu. Szép jövő ígérkezik itt a kath. vallásnak, mert a pogányság haldoklik. A nép nem hisz többé a megvetett bonzok vagyis pogány papoknak. A kerületben szép számmal képviselt kath. hívek buzgón teljesítik kötelességeiket, hitökért szenvedni is készek. A híthírdetőnek szükséges egyházi meghatalmazásokat már szept. 23-án megkaptam, miután a Kínában érvényes szertartások betartására lettem az esküt. — Szemtanuja lehettem a püspök szentelés magasztos szertartásának is, mert rendünk egyik itteni tagját pápa ő szentsége Kiangszu ap. vikáriusának segédjévé rendelte. A szentelést Ningpo ap. vikáriusa végezte okt. 2-án. Erre az alkalomra a templomot és rendházunkat szépen földiszították; még apogányok is adtak a díszítéshez szőnyeget, virágot stb. A szeretetlakomán megjelent mind a hét mandarin.

Jézus és Mária szeretetében vagyok stb.

Wilfinger József,
ap. híthírdető.

szempontból, ilyen radikális intézkedésekkel akarja megakadályozni az ifjuság meggyőződésének kifejezésre juttatásában, akkor nem számol az ifju kedély természetrajzával, a mely a tilalommal szemben csak annál nagyobb ellenállásra buzdul.

Ez ügyben holnap Barabás Béla interpellálni fog a Házban.

Ismét politikai párbaj.

Budapest, január 9. (Saját tud. táv.)

A képviselők között ismét egy párbaj keletkezett. A párbaj szülőanyja a politika, szereplői: Zeyk Domokos és Rakovszky István.

A Zeyk—Rakovszky affér abból származott, hogy Rakovszky olvasta a jegyzőkönyvet és a kormánypártiakra olyan megjegyzéseket tett: Maga . . . mame-luk . . . stb. Zeyk erre valamit mondott, amit Rakovszky nem értett és csipősen felelt: Beszéljen inkább a bivalybornyuval.

Ennek a története pedig az, hogy Ugron Gábor egyszer elmesélte, hogy Zeykot egyszer a lova levettén a nyeregből, egy bivalybornyu fejére esett fejfel. A bivalybornyu feje betörött, az övé pedig nem.

Zeyk Domokos ennél fogva elküldötte segédeit Rakovszkyhoz, ki készen is nyilatkozott az elégtételadásra.

Hihetőleg ez a tömeges párbaj-düh nem is fog addig csillapulni, míg a parlamenti helyzet kuszáltsága meg lesz.

Budapest, január 9. (Saját tud. táv.)

Rakovszky István és Zeyk Domokos közti párbajban megtörtént tegnap a végmegállapodás a segédek között. A felek kard-párbajt fognak vívni.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 9.

A január 4-iki ülés jegyzőkönyvéhez beadott 12 módosítás közül eddig csak nyolcat intéztek el névszerinti szavazással, hátra van még tehát négy. Legelőször Rakovszky amaz indítványa felett szavaztak, hogy a jegyzőkönyvet ne egy, hanem két jegyző írja. Ezután következett ugyancsak Rakovszkynek egy másik indítványa, hogy vétessék be a jegyzőkönyvbe szövszerint Molnár János interpellációja, azután Makkfalvy Gézának és Szluha Istvánnak stílárius módosításai.

Mialatt a szavazások folynak, a képviselők künn tanyáznak a folyosón. Az általános beszéd tárgyát természetesen a bécsi tanácskozások képezik. Az összes miniszterek — Széchenyi Manó és Cseh Ervin kivételével — megjelentek és állandóan benn tanácskoznak a miniszter szobában, mialatt egy-két miniszter felváltva a teremben inspekcziózik. Az ülés megnyitása után Tisza Kálmánt a miniszterelnök a miniszteri szobába hívatta, a hol hosszabb ideig értekezett vele.

Később gróf Andrássy Gyulát hívatta magához a miniszterelnök, a kivel hosszabb ideig értekezett. Miután gróf Andrássy a miniszterelnöktől kijött, sietett a tanácskozás eredményéről gróf Csáky Albint értesíteni.

A módosítások.

Az ülés végén következtek sorban a módosítások fölötti névszerinti szavazások.

1. Rakovszky István azon indítványát,

hogy a jegyzőkönyveket ne egy, hanem két jegyző vezesse 140 szóval 2 ellenében vetik el.

2. **Rakovszky** István második indítványát, hogy Molnár János interpellációja a jegyzőkönyvbe szószerint vétessék be 131 szóval 7 ellenében vetik el.

3. **Makfalvay** Géza indítványát, hogy a jegyzőkönyv szövegében az **elnök** kitétel **kor-elnök**-kel helyettesíttessék 7—129-el elvetik.

4. **Szluha** István stílusos módosítása feletti szavazás eredménye 10—110.

Elnök: A f. hó 5. és 7-iki jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelenti ki.

Bemutatja a király táviratát a képviselőháznak újévi üdvözlője alkalmából.

Az öreg **Madarász** zajos ellenmondások között ilyen szavakkal zárta be az ülést:

— A Házat tehát elosztatom!

Biharvármegye közügyei.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad, jan. 9.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtti tartotta rendes havi ülését a megyeháza kistermében. Beöthy László dr. főispán elnöklete alatt jelenvoltak az ülésen:

Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Wallner Ödön dr., Hraniczky Károly, Popovics György dr. Sipos Orbán, Papp Miklós, Perjessy Mihály, Mayr Sándor kir. főmérnök, id. Gálbory Sámuel, Király Viktor, Radnay Farkas, Szabó József, Szász Ágoston, Tisza Kálmán gróf.

Az alispán jelentése.

A hivatalos orvosok decemberben 4091 beteget gyógykezelték, vagyis 100-al többet, mint november hónapban.

Uralkodó kórként valamennyi járásban az eszméztési és légzési szervek bántalmait léptek fel.

A fertőző betegségek közül előfordult: a kanyaró 304 esetben, vörheny 204 esetben, ronsoló toroklob 19 esetben, hökhurut 1 esetben, hólyagos himlő 2 esetben és hasi hágmáz 41 esetben.

Orvosrendőri bonczolás 13 és törvényszéki bonczolás 10 esetben ejtetett.

A tanfelügyelő nemleges jelentése után következett

A kir. ügyész jelentése.

Eszerint novemberről maradt 344 fogoly, decemberben szaporodott a létszám 145-el s a hónap végén maradt 315 fogoly. A letartóztatottak összes napi létszáma: 10675.

A pénzügyigazgató jelentése.

November hónapban a következő adók folytak be:

egyesen adók czimén . . .	404780	frt	31½	kr.
hadmentességi díjak cz. . .	11983	»	07	»
jogilleték s díjakban . . .	50164	»	75½	»
fogyasztási és italadó cz. . .	192893	»	95½	»
bélyeg jövedékben . . .	28676	»	51	»
dohány jövedékben . . .	100370	»	99	»

December hónapban ideiglenes házádo mentesség 24, fizetési halasztás 1 esetben engedélyeztetett.

Ezután a miniszteri leiratokat vették tudomásul s a jelentéktelenebb folyó ügyeket intézték el.

2000 esküdtszéki tag.

— Felhívás az összeírásra. —

Az 1900. évben életbelépő új büntető eljárásnál tudvalevőleg egyes bűnügyekben is az esküdtszék fog ítélkezni.

Nagyváradon mintegy 2000 esküdt lesz.

Igen sokan mindent elkövettek, hogy ezen terhes megítéltetés alól kivonhassák magukat.

Volt aki az adó összeget írta kevesebbre, de legérdekesebb, hogy többen azt írták a szétküldött összeíró lapra, hogy írni olvanni nem tudnak.

Akik valóban adatokat írtak a lapjukra, meg fog büntettetni.

Igen sok baj van a kitöltött lapok beszédével. E célra rendőrtöket mozgósítottak. Azonkívül a polgármester a következő felhívást bocsátotta ki.

Felhívás!

Az esküdtszékírókról szóló — 1897 évi XXXIII. t. cz. végrehajtása tárgyában kibocsátott 3300/898 számú bel- és igazságügyminiszteri rendelet 4-ik §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy mindazok, akik az alábbiak szerint esküdtképességgel bírnak, de összeíró lap részükre tévedésből megküldve nem lett, illetve összeíró lapot ki nem töltöttek, **f. év jan. hó 23-tól 26-ig** a városbáz tanácstermében az alapajstromba való felvétel végett az összeíró-bizottság előtt személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelentkezhetnek.

Az 1897. évi XXXIII. t. cz. 4 §-a értelmében esküdtképességgel bír a város területén lakó minden férfi, a ki magyar honos, a folyó esztendőben legalább 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes adót fizet; a mennyiben pedig időleges adómentességet élvez, husz korona egyenes állami adójának megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra való tekintet nélkül; köztisztviselő, lelkész, a magy. tud. akadémia tagja, tudor; okleveles: tanár, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az a ki a felsőbb művészeti, vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül aki a középiskolai záróvizsgát letette.

Nagyvárad, 1899. január 7.

Dr. Buljovszky József,
polgármester,

az összeíró bizottság elnöke.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 25. A kath. kör választmányi ülése d. u. 6 ó.
Január 29. A kath. kör közgyűlése délután 4 órakor.

* **Tegnapki különkiadásunk.** Tegnap reggel különkiadásban adtuk hírül az újabb szenzációs változásokat, melyek politikai téren vasárnap történtek. A **koronatanácskozás** eredményéről számoltunk be különben, melyből kiténik az, hogy annak korántsem a képviselőház elnapolása az eredménye. A miniszterek ugyanis megbízatást kaptak arra, hogy a parlamenti béke érdekében alkudozásokat folytassanak a dissidens táborral. Ez foglaltatott tegnapki különkiadásunkban.

* **Ebéd a törvényszéki elnöknél.** Dr. Tassy Pál kir. törvényszéki elnök tegnapelőtt (8-án) ismét ebédet adott bírái részére. Jelen voltak: **Fényes** J. székelyhídi kir. járásbíró, **Kenész** Sándor nagyvárad kir. járásbíró, **Fassie** Pál, **Grám** Sándor, **Kurovsky** Ferencz kir. tvszéki bírák, **Böhm** Jenő élesdi kir. járásbíró, **Ember** Géza, **Kiss** Rezső, **Nagy** Dezső, **Mikó** Gyula dr. kir. tvszéki albírák, **Papp** Dezső nagyvárad városi kir. járásbírói aljegyző. Az elnök és családja szokott szeretetreméltóságukkal s lekötő szívélyességükkel igen kellemes szórakozást szereztek a meghívottaknak, akik délután 5 órakor a legkitűnőbb hangulatban távoztak el a kedves családtól. Az ebéd 4 órakor ért véget s azután a házigazda nagyműveltségű leánya Dalma művészi zongorajátékával gyönyörködtette a jelenvoltakat. Különösen nagy virtuozitással interpretálta a Cserebogár, sárga

cserebogár dallamát. Ebéd alatt az elnök a testületi szellem fejlesztéséről beszélt toasztjában, mely testületi szellem fejlesztését a bírák között megvalósítani, illetve azt megerősíteni szándékozik. Ezen kijelentése általános tetszéssel és örömmel fogadtatott.

* Miniszteri rendelet a műborok ellen.

A mesterséges borok készítését és forgalomba hozatalát minden e téren a megérdemelt üldözésben részesítik. Most a belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz s így Nagyvárad városához is, a melyben meghagyja, hogy a mesterséges borok készítését és forgalomba hozatalát szigorúan ellenőrizzék és az erre kiadott rendeletet szigorúan hajtsák végre s azokat felfedezzék. Meghagyja egyúttal, hogy minden itélet, a mely a hamis borok ügyében keletkezett, bárha ez nem jogerős is, minden esetben közzendő a borenőrző bizottsággal.

* **A szikvizadó-emelése ellen.** Nagyváradon mintegy tíz év óta van behozva a szikvizadó és pedig fél literes üvegek után 1 kr. Ezen adót bérletbe adta ki a város és pedig Feldmann Mórnak, évi 6660 frt bérért. Daczára minden ellenzésnek, a tanács keresztülvitte, hogy a szóda viz adóját fél literes üvegeknél 1 krról 2 krra emelte fel a múlt havi közgyűlés. Ezen közgyűlési határozat ellen **Vári József** szóda vizgyáros felebbezést adott be, amelyben igen helyes érveket fejteget s kimutatja, hogy amíg 1 kr. mellett 6660 frtot fizetett a bérlet, a 2-ik krajczárfelemelésből már csak 2340 frtot fizetne s így 4320 frt az ő javára maradna évenként. A felebbezés szemfényvesztésnek mondja, hogy a bérlet 3 krért adja ezután is a szóda vizet, mert saját üzemét a minimumra redukálja s így nem csökkenti a fentebb említett 4320 frt jövedelmét. Rámutat, hogy az egy kr. adó behozatala sem volt eredményes, mert abból semmit sem létesítettünk; a 2 kros adóval pedig egyedáruság lesz a szóda eladás. Kéri a minisztert, hogy semmisítse meg a közgyűlési határozatot, de ha ezt nem teszi, nyilvános árverést tartsanak a szóda viz-adó bérletre.

* Szent Antal kenyere Kétegyházán.

Szent Antal hathatós közbenjárására már igen sok jó szív lett bő alamizsnálkodásra indítva. Mint tudósítónk közli velünk, **Kétegyházán** is fel lett állítva a gróf **Almásy** templomában a szent Antal szobor és alatta a persely. Eddig 138 frt gyűlt a perselybe rövid idő alatt, noha a hitközség igen szegény, de a nemes grófi család annál adakozóbb. Hetenkint 8—10 szegény kap 4 kilós kenyeret. De ezenkívül is igen sok szegény nyer az évfolyamán tetemes segítséget. Így pl. id. gróf **Almásy** Kálmánne jóságából naponként 25—30 szegény kap rendes napi étellemezést és fölruházást. Karácsonykor pedig több mint 40 szegény gyermek kapott ruhát és az egész leányiskola és fiúiskola sokféle ajándékot, a legszükségesebb tárgyakat. Leírhatlan az a lelkes buzgóság, melylyel különösen gróf **Czirák** Jánosné a szegények ügyét felkarolja, alamizsnálkodása évenként több ezer frtra rug; személyesen fölkeresi a szegényeket és védőszentjéhez szent Erzsébethez igazán méltóan istápolja őket; mintha csak gyermekei volnának a szegények, úgy gondoskodik róluk; sehol sem hiányzik ő szívének páratlan jóságával, ahol baj és szükség van; mint a hitközség őrző angyala jelenlétével és tevékeny szeretetével minden könyvet letöröl az árvák és elhagyottak szeméből. Jutalma ezért a nép ragaszkodása és az Isten bőséges malasztja.

* **Az új városi könyvvezető.** Hosszu tanácskozás után végredöntött a főispán a Nagyvárad városánál megüresedett könyvvezetői állás betöltése tárgyában. Hét pályázó közül **Kalmár** Lajos városi fogalmazót nevezte ki könyvvezetővé. — Kalmár odaadó buzgalmat,

szorgalmat tanúsított pár évi működése alatt s felelősségi elismerésének kifolyása a mostani kinevezése.

* **Keleti utazás.** Azon nagyszabású és érdekes társas utazás, mely április hóban *Propper N. János* igazgató vezetésével indult a szentföldre és Egyiptomba, napról napra növekvő mérvben kelt érdeklődést Magyarországon élő társadalmi osztályának tagjai már eddig elé igen tekintélyes számmal jelentkeztek, sőt Bécsből, Triestből, Zára és Ragusáról is több előkelő idegen család jelentette be részvételét. Egyébként a jelentkezések ez évi február 15. napjáig fogadtatnak el. Befizetések pedig „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank”-nál Budapest Dorottya-utca és Gizella-tér sarkán eszközölhetők.

* **A telefon átalakítása.** A nagyváradi telefon ez évi január óta az állam kezébe ment át. Ez ideig a kezelés még a régi eljárás szerint történik s a kapcsolásokat is nevek szerint eszközlik. Ha az új eljárásra vonatkozó szabályok készen lesznek, a kapcsolások számok bemondata által történik. Ez kissé megnehezíti a gyors közlekedést, mert előbb ki kell keresni a számokat. Az állam egészen átalakítja a telefon-vezetékét, még pedig kettős vezetékekkel, földalatti kábelszerűleg. A központot is áthelyezik Újvárosról Váradi-Olasziba, a postapalotába. A miniszter most beküldte a telefonhálózat térképét az új beosztás szerint.

* **Helyreigazításul.** T. Szerkesztőség! Becses lapja január 3-iki számában M. K. nekem háláját nyilvánítja. Amennyiben ez a háladási kegyes adományra vonatkozik, nem engem, hanem bibornok megyés-püspök uram Ó Eminenciáját illeti, kinek ezen kegyes jótékonykora következtében én csak egyszerű közvetítő voltam. Tisztelettel: *Felser Antal*.

* **Esküvők.** Szerdán, azaz f. hó 11-én d. u. 3 órakor vezeti oltárhoz az olasz plebánia templomban *Urmánczy Nándor* kisküklővár-megyei aljegyző *Pallay Erzsike* kisasszonyt, *Pallay Lajos* helybeli ügyvéd bájos és művelt leányát. — *Balogh József* nagyszalontai föld-birtokos folyó hó 11-én, szerdán délelőtt 11 órakor esküszik örök hűséget özv. *Tóth József* né kedves, szép leányával *Tóth Mariskával*.

* **Visszaélések az árverési hirdetésekkel.** Néhány nappal ezelőtt megírtuk azt, hogy a helybeli törvényszék telekkönyvi osztályától kijövő árverési hirdetményeken egyenesen meg van jelölve az, hogy a hirdetmény melyik lapban teendő közzé. Akkor azt hittük, hogy ez a díjnyel hibája. Most a dolgot megvizsgálták s kiderült, hogy a díjnyel ezen ügyben felelősség nem terheli. Mi ezzel szemben fentartjuk azon állításunkat, hogy sem a díjnyelnek, sem senki másnak nincs joga meghatározni azt, hogy a hirdetés mely lapban teendő közzé, amennyiben az 1881. évi LX. t.-cikknek 152 §-ának ide vonatkozó része így hangzik:

Ha a kikiáltási ár 300 frtot meghalad, a kihirdetménynek a 147. §. a), b), c), d) és e) pontjaiban foglalt kivonata *valamelyik helyi*, ilyennek nem léteben a legközelebbi lapban egyszer közzé teendő.

Ezen idézett részből világosan kitűnik az, hogy csak az árverettetőnek van joga meghatározni azt, hogy a hirdetés melyik lapban jelenjék meg. Miután pedig azon multkor tett kijelentésünket, hogy a kijövő hirdetéseken egyenes utasítás van, továbbra is kénytelenek vagyunk fentartani, újból felkérjük a törvényszéki elnök urat, hogy ezen visszaélést szüntesse be.

* **Szász Domokos halála.** Az erdélyi ev. református egyház szuperintendense vasárnap délután egy órakor meghalt Kolozsvárt. Az elhunyt az uralkodó politikai rendszer oszlopa volt s mindent fel is használt támogatására. Az utóbbi időben neve bérze manipulációi folytán lett híressé, melyek nem sikerülvén, az erdélyi ev. ref. egyház vagyoni állapota igen nagy válságnak volt kitéve. A felzúdulás igen nagy volt e miatt, kolozsvári lelkeségét ott is

hagyta és szuperintendensi állásáról is készült lemondani. Ez azonban nem következett be, de bekövetkezett halála.

* **Bihar-Füred látogatottsága.** Bihar-Füreden most bizonyára térdig érő hó van s a medvék, vaddisznók és más vadak üttöttek tanyát, ahol nyáron előkelő társaság hűsöl. Az elmúlt évről most jelent meg a forgalmi kimutatás. E szerint az 1898 év nyarán állandó vendég volt B.-Füreden: 208 férfi, 250 nő, 57 gyermek, összesen 515. Ideiglenes vendég 102 kereste fel a pompás rengeteget.

* **Megbűntetett borhamisító.** A most hétről-hétre közlött borhamisítási ítéletek még a nagy borhamisítási leleplezések előtti időből származnak s így bizonyos tekintetben csak előhírnökei azon kilátásban levő számos büntetésnek, a melynek bevezető munkálatain feszített szorgalommal dolgoznak a vegyikísérleti állomások. Ez alkalommal Liptó-Szt-Miklósról szól az ének: Weiser Berthold ottani borkereskedő és szállótulajdonos úgy jött az 1883 évi XXIII. törvényekkel összeűtközésbe, hogy szállójában ihatatlan folyadékot mért vendégeinek és az ennek alapján megindított vizsgálatnál kiderült, hogy a fogyasztók izlése helyes nyomon járt. Ugyanis a vegyi vizsgálat megállapította, hogy a Weisernél kifogásolt 2840 liter bor mind hamisítva volt. Ennek alapján első fokozaton az ottani szolgabíró, másodfokban az alispán, harmadfokban a belügyminiszter hozott elmarasztaló ítéletet, mely Weiser Bertholdot 250 frt pénzbüntetésre (esetleg 25 napi elzárásra), 32 frt borvizsgálói díj, 7-25 frt eljárási költség megfizetésére kötelezi. Azonkívül, minthogy a kifogásolt bort időközben a hamisító eladta, annak 916 forint 95 kr.-nyi értékét a község sze enyalapja javára, végre pedig az eltagadott boritaladó fejében 123 frt 56 krt az államkincstárnak megfizetni. A lapokban való közlés kötelezettsége Weiser Bertholdra is szól és pedig 5 budapesti újságban kell neki az ítéletet közzétenni. Sajnos körülmény gyanánt nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy jogerőre emelt ítélet ez esetben s borok lefoglalása után 1 1/2 év múlva lett hozva, a mi az ítélet hatályosságát és megfélemlítő erejét okvetlenül csökkenti. Teljes sikert csak akkor várhatunk a mi bortörvényöinktől, ha a bünt a büntetés nyomon követi.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, *Tapfer Márton* kataszteri főmérnököt mély gyász érte: neje, született *Kazay Emilia* vasárnap elhalt. A gyászeset mélyen sújtja dr. *Kazay Kálmán* orvost is, mert az elhunytban édes testvérét gyászolja. A család által kibocsátott gyászjelentés a következő.

Tapfer Márton m. kir. kataszteri főmérnök mint neje, fiával *Sándorkával*, *Janik István* és *Janik János* mint fiaival. Dr. *Kazay Kálmán* családjával és *Kazay Róza* mint testvérei, valamint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja a legjobb hitves és édes anya s testvér és rokonak *Tapfer Mártonné*, szül. *Kazay Emiliának* élte 41-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 8-án történt gyászos elhunytát. A megboldogott földi maradványai f. hó 10-én d. e. 10 órakor fognak Szent János-utca 441 számú háztól az ev. ref. egyház szertartása szerint a nagyváradi-olasz sírkertben örök nyugalomra tetetni. Kelt Nagyváradon, 1899. január 8. Béke lengjen drága hamvai felett!

* **Képes levelezőlap kiállítás.** Mint egy bécsi lap írja, a képes levelezőlapot gyűjtők nemzetközi szövetsége vasárnap nyitotta meg kiállítását Bécsben. Egy óriási vendéglői terembe mintegy 30 személy nyomult be, ezek a nemzetközi gyűjtők, egyetlen asztalnál leereszkedtek s megindult a vélemény, — de nem a levelezőlap csere. A kiállításban mintegy harmincezer igen csinos képes levelezőlap volt látható, melyeket a szövetség tagjai minden országból egy év lefolyása alatt küldtek össze. A kiállítás büszkeségét egy kártya képezte liberia köztársaságból, mely egy kivégzés nyilvános végrehajtását ábrázolja. Az előadó elvándorló és mintegy 1000 helyen van képviselve s a szónok kifejtette, hogy a hazai (értsd ausztriai) ipar igen nagy hasznót huz az egyesülettől. Most már a tagoknak alkalmuk van az egymással való csereviszony folytán a világ

minden részéről képes levelezőlapot kapni. A kölcsönös üdvözlések után végre szétmentek a tagok hazájukba északra, délre stb.

* **Kínai ferenczrendi atya.** A Firenze közelében levő fiezolei ferenczrendi kolostorban a minap egy fiatal szerzetes halt meg, aki házából, egy másik világrészből jött a civilizált világba. A neve Ho-Eng és ez már elárulja, hogy a szerzetes kínai volt és buddhistából lett keresztény, majd pedig szerzetessé. Cu-pe városában született és a misszionáriusok térítették meg még zsenge fiatal korában. Nemrég Czechia Bauci püspökkel gyalog ment Rómába, ahol nagy beteg lett. A rend ekkor a fiezolei kolostorba vitette, hol a fiatal kínai meghalt.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Az egyik éjjeli mulatóban egy leány *Lapotovszki Róza* vasárnap éjjel öngyilkosságot kísérelt meg, — gyufa oldattal megakartta magát mérgezni. A leányt beszállították a kórházba. Állapota súlyos ugyan, azonban nem életveszélyes.

* **Ujtások a posta-forgalomban.** Január elsején több ujtás lépett életbe a postaforgalomban, mely általános érdekű s most a postai forgalmat még olcsóbbá teszi és bizonyára jelentékeny forgalmi föllendülést fog előidézni. Így például Ausztriába, a megszállott tartományokba és a többi külföldi országokba címzett levelezőlapok nem csak a hátoldalon, hanem a czímlapon is képpel, reklámbrákkal lehetnek ellátva. A belföldi forgalomban ilyen levelezőlapokat nem fogadnak el. A bérmentetlenül feladott levelezőlapokat ezentúl nem bírságolják többé mint bérmentetlen leveleket, hanem a levelezőlapért járó díjnak kétszeresével nyomtatványoknak tekintetnek és mint ilyenek, díj-kedvezményben részesülnek ezentúl a fényképek tartalmazó, valamint az írógéppel készített iratok levonatai, akár kromográffal, goligráffal, hektográffal, papirográffal, akár phönixel stb. állíttatnak elő. A nyomtatványokon ezentúl még a következők lesznek megengedve: a nyomtatott, névjegyekre öt szóból álló szerencse kiváratott, köszönetnyilvánítás, vagy egy udvariassági kifejezést szabad írni, árjegyzékekbe ajánló hirdetményekbe vagy üzleti körözünyekbe az utazó ügynökök nevén és átutazásuk idején kívül azt a helyet (várost) is bele lehet írni vagy megváltoztatni, melyet utójában érinteni fognak. Aruminták maximális súlya a postaegyesülethez tartozó országokkal való forgalomban kivétel nélkül 350 gramm. Nemzetközi utalványokkal az egy-egy utalványra befizetendő maximum az eddigi 200 frt helyett 500 forint, kivéve Bulgáriát, Romániát, Dániát és néhány tengerentúli gyarmatot. Franciaországgal, Portugáliával, Chilivel és tunisszal való forgalomban 1899. január 1-től fogva az ajánlott levelek utánvétellel terhelhető meg. A külföldről Magyarországra szülő nemzetközi megbízásokra beszédhető összeg 400 forintból 500 forintba emelkedik föl.

Ismét katona-öngyilkosság.

Nagyvárad, jan. 9.

Tegnap ismét egy Mannlicher golyó dörögött el a várbán, mely pár hó alatt immár a kilencedik eset. Nagyvárad a katona-öngyilkosságokban már is szomorú nevezetességre tett szert s ami már ezután történik az csak a szörnyű hírnév öregbitésére szolgál.

Infanterist *Ile* a 6-ik századból az áldozat. Reggel mihelyt felkelt, magára vette katonaköpenyegét s egy pillanatban, mikor társai más dologgal voltak elfoglalva, nem néztek oda, lekapta fegyverét s köpenyeg alá rejtette. Így suhant a reggeli félhomályban, mely a folyosókat elborította tova s egy félreeső helyen neki készült, hogy jól találjon a Mannlicher. Felállott egy emelkedettebb helyre s a fegyvert gyomrának irányozva lábával elsütötte.

A lövésre, mely a boltozatos épületet alapjában megreszkettette, előrohantak mindenünnen s már akkor mellette találták az áldozat örmesterét, kit az öngyilkos golyója szintén majd megsebesített.

Az aczél golyó ugyanis keresztül furta az öngyilkos gyomrát s hátán jött ki a gerincoszlop mellett a 2. és 3-ik borda között. Átfurt azonkívül a golyó 2 deszkafalat s egy ajtót s végre a tömör falba 2 decziméternyire belefuródott.

III. Vaszali kőzkatona a kapott nagymérvű sérülésekben még sem halt meg azonnal, bár állapota reménytelen. Mintegy 10 perczig feküdt eszméletlen állapotban s magához térve az öt körülvevőkkel néhány szót is váltott, csak tettének oka felől nem adott felvilágosítást. Beszállították a katonai kórházba, hol most élet-halál közt lebeg.

Tettének oka nem eléggé ismeretes. Hihe-tőleg a buskomorság vitte az öngyilkosságra.

Nagyon rossz híreket kapott hazulról, Belényes vidékéről. Édes apja a múlt év végén elhunyt s már ez az eset mélyen sujtotta az érzelmei szívű oláh fiút s azóta hasztalan igyekeztek őt társai jókedvre hangolni.

A minap a gör. kath. karácsonykor bent volt édes anyja, egy ügyefogyott öregasszony s ez beszélt neki az otthoni nyomoruságos állapotokról annyit, hogy végre is **III. Vaszali** katonafegyverében keresett vigasztalást.

EGYESÜLETEK.

A kath. körből. A nagyváradai kath. kör választmánya január hó 25-én, délután 6 órakor tartja ülését, amelyen a január 29-én délután 4 órakor tartandó évi közgyűlés ügyeit beszélnek meg.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTAR.

Január 15. A nagyváradai munkás betegsegélyző pénztár mulatsága a »Zöldfa«-ban.
Január 15. Az ipartestület táncestélye.
Január 18. A joghallgatók bálja.
Január 21. A »Gyermekbarát egyesület« táncestélye.
Január 22. A »48-as Népkör« bálja.
Február 1. Katholikus kör bálja a Zöldfában.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezeztélye.
Február 5. A nagyváradai ev. ref. egyházközség táncvigalma.
Február 22. A n.-váradai 48-as népkör táncmulatsága a Zöldfában.

A »48-as Népkör« táncestélye. A nagyváradai 48-as Népkör zártkörű-táncestélye f. hó 22-én fog megtartatni a Zöldfaszálló nagytermében; a rendezőség buzgón fáradozik hogy a mulatságban résztvevőket különös meglepetésben részesítse, hogy azok igényei minden tekintetben kielégíttessenek. Gondoskodott arról hogy az oly rég idő óta elhanyagolt **Körmagyart** újra kedvelté tegye, mely a magyar táncok legszebbike, a körmagyart 10 pár magyar jelmezbe fogja táncolni, melyre az előpróbák már megkezdődtek az iparos ifjusági kör helyiségében. Az előzetes jelekből következtetve ezen mulatság sikeresnek ígérkezik, a mennyiben már is igen nagy az érdeklődés iránta és így biztosan lehet számítani arra, hogy akik részt vesznek a kör mulatságán, azok élvezetes emlékekkel fognak onnan távozni, melyre ez alkalommal is felhívja az érdeklődők figyelmét a rendezőség.

A meghívó a következő:

Meghívó. A nagyváradai 48-as népkör saját könyvtára és költségeinek fedezésére 1899. évi január hó 22-én, azaz vasárnap a **Zöldfa** szálloda nagytermében zártkörű házas **táncvigalmat** rendez. A rendezőség nevében Daday József, b. b. elnök, Molnár János, b. b. pénztárnok, Gerencsér József, b. b. jegyző. Belépti-jegyek ára: személyjegy 1 frt, Család-jegy 2 frt. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre válthatók: Beczkay Lajos, Déry János, Diósy Ferenc és Pauker Dániel urak kereskedésben és a 48-as kör helyiségében. A meghívó másra át nem ruházható. Jegyzet. Táncrenden kívül éjjeli 11 órakor a körmagyart 10 magyar pár

táncolja. A párok névsora: hölgyek: Cser Mariska, Cser Róza, Demeter Jolán, Horváth Róza, Király Gizella, Madarász Erzsike, Nagy Gizella, Tarsai Mariska, Papp Jolán, Sándor Mariska; urak: Bereczki László, Bóna Kálmán, Dajka Ambrus, Köffer Béla, Major Ferencz, Mezei Lajos, Moci Gyula, Tömpe György, Rimóczi József, Varga Gyula.

A Réti Népkör bálja. Vasárnap este zajlott le a réti polgárság mulatsága a »Zöldfa« nagytermében. A táncestély, melynek jövedelme jótékony célra fordítottatott volna, — nagyon gyengén sikerült, amit csak a városrész nagy szegénységének lehet tulajdonítani. Ha anyagiilag defeczittel záródott is a mulatság, de erkölcsileg nagyon jól sikerült. A megjelent kevés közönség a legjobb hangulatban táncolta végig az éjszakát és már hajnalodni kezdett mikor szétoszlottak.

A mulatságon megjelent hölgyek névsorát a következőkben adjuk:

Asszonyok: Buziási Józsefné, Keresztesi Józsefné, Karsay Lászlóné, Papp Lajosné, Gábor Jánosné, Főris Györgyné, Csáki Pálné, Koszti Jánosné, Lenderke Vilmosné, Frölich Józsefné, Rirner Albertné, Elek Lajosné, Reich Antalné.

Leányok: Karsay Margit, Keresztesi Róza, Dersi Mariska, Buziási Mariska, Csamsoni Juliska, Jankai Erzsike, Papp Erzsike, Fekete Mariska, Fekete Rózsika, Gábor Juliska, Csáki Mariska, Szabó Mariska, Netyő Mariska, Vas Juliska, Elek Ilonka stb.

SZINHÁZ.

Gróf Zichy Géza új operája.

— Roland mester 3 felvonásban. Főpróbája hétfőn délelőtt, bemutató előadása kedden. —

A szenzáció jegybe lép a nemes gróf ezzel a művel, a nélkül, hogy előkelő művészetét megtagadná. Egyébiránt emlékezzünk rá, hogy mintegy husz éve éppen ilyen szenzációs módon lépett fel a »Nemzeti színház«-ban »A szerelem harca« című társadalmi színművével, a mely akkor a legújabb sületű Dumas-dramákkal vetekedett. Csak hogy most, mikor az operaházban oldoz hasonló problémát, a hőseért harczoló két nő szerelmét egészen más világba helyezi.

A milieu itt a szenzáció tárgya. Egészen új a színtér s a környezet: csak az operetthez láttuk, ott sem többször mint éppen kétszer. Czirkuszi hősök Offenbach »Trapezunti herczegnő«-jének alakjai (egy-egy mutatványt a színpadon is végeznek) s az az új operett is, a »Komédiások« című, a melynek előadásakor Kopácsy Juliskában gyönyörködhetünk leginkább, szintén czirkuszi történetet mutatott be. Ez a világ pedig a legelőkelőbb nézőközönségtől kezdve le — azaz hogy fel — a legalsó izlésű karzati publikumig mindenkit érdekel. Igazán szerencsés ötlet volt gróf Zichytől itt keresni fel az örökké ismétlődő szenvedélyek összeközlését.

Dicséretére válik, hogy nem érte be az üres ötlettel, hanem a darab belső igazságába olvastotta, a tragédia kifejlésének lényeges tényezője gyanánt értékesítette a pompás ötletet. A féltékeny demoni nő gonoszsága halálösszesség egy Tell-lövést; elvakult szenvedélyével kihívja a megtorlást: maga is rögtön életével lakol. De kezdjük előlről — bár a legrovidebbre összevonva.

Öltöző-szobákba játszik a két első felvonás. A stenterlövő Roland (Perotti) és egy akrobatának: Levelesol-nak (Ney) leánya Yvette (Kaár Margit) szeretik egymást. Ellent is állnak minden kísértésnek, pedig a férfit a czirkusz ünnepeit költő táncosnője Parbleu asszony (Hilgermann Laura) próbálja visszacsábítani, Yvettet pedig egy hadnagy Damoiseau (Takács) akarja meghódítani, a kitől egy arany szivecskét kénytelen elfogadni. A szenvedélyes Parbleu asszony ezt megteszi és feléleszti Rolandban az Yvette hűsége felől való kételkedését, hogy régi kedvesét könnyebben visszahódítsa. Yvette szemrehányásai a szerelmeért minden rosszra kész Parbleunert annyira felingerlik, hogy tört fog, — jó szerencse, hogy Levelesol benyit és lefegyverzi. A leánya boldogságát féltő apa bosszút eskszik: a költő táncosnő alatt elfogja

vágni a kötelet, hogy a gonosz teremtes szörnyet halljon.

A III. felvonás első fele a czirkusz környékén játszik: Roland meggyőződik Yvette hűségéről. — Változás: a fényesen kivilágított czirkusz belsejét látjuk, az előadás folyik, a jóságos Yvette megmenti vetélytársnője életét. Figyelmezteti Parbleu asszonyt, hogy ne lépjen föl, a kötélt el van vágva. Tehát más mutatvány következik: Roland ki fog lőni, mint már annyiszor, Yvette szájából egy rózsát... Parbleu asszony, hálátlan, ördögi lelke pokoli tervet valósít meg: a döntő pillanatban elkiáltja magát, a megrezzent Yvettet a golyó halálra sebz. Roland tüstént átlátja a gaz eselszövést és egy biztos golyóval bünteti meg Parbleu gonosz szívét.

Közönség köre.

Köszönet.

Rákos Vilmos nagyváradai kereskedő 10 forintot küldött be adomány képen. A vár. vel. »Népkör« könyvtára részére 6 forintot, a gyermekbarát egyesület részére 4 forintot, mely összeget a tegnapi napon Schwartz Lajos nagy-kallói kereskedő ellen visszavont becsületsértési panasz folytán, miután Schwarcz vádlott bocsánatot kért Rákostól és kiegyezés után panaszosnak utánjárasi költség címén 10 forintot lefizetett. Ezen adakozásért fogadja Rákos ur legforróbb köszönetünket.

Nagyvárad, 1899. január hó 9-én.

Rácz Jakab, Beczkay Lajos,
mint a v.-velencei népkör gyermekbarát egyesület
alelnöke. pénztárnoka.

Igazságszolgáltatás.

Lőrinczy rendőrbiztos bűnügyének a végtárgyalása. Lőrinczy rendőrbiztosnak ösmertes bűnügyét szerdán fogja tárgyalni a kir. törvényszék. A bűnperben a vádat egy püspökii ember emelie azért, mert őt egy izben Lőrinczy rendőrbiztos kihallgatta, s a kihallgatás során úgy találta pofon ütni, hogy egyik fülére megsiketült.

Független szocialisták lázadása. A Várkonyi-frakcióhoz tartozó ugynevezett független szocialisták 1897. január 16-án megtagadták a munkát Steiner Alajos tápióbicskei földbirtokosnál, mert nem adta meg nekik azt a bért, a mit az előbbi földbirtokosok biztosítottak a munkásoknak. Az elégtelenség a munkások között oly nagy volt, hogy elhatározták, hogy szétverik azokat a munkásokat, akik Steiner szolgálatába állanak. Elhatározásukat tett követte és amint Molnár János és társai, akiket a Tápiószőlősről hozatott a földbirtokos, a munkába mentek Steiner uradalmába, Torba Kálmán, Simon Pál, Harangozó József, Kalternecker István, Hojós Illés földmivesek és Bartucz István csősz botokat és favillákat ragadtak és megrohanván a munkába igyekvőket, úgy elpáholták őket, hogy egyik sem bírta a kapott ütések következtében a munkát megkezdni. Ezért aztán mind a hatan magánosok elleni erőszak miatt vonattak felelősségre a pesti-véki törvényszék előtt, ahol ma volt a végtárgyalás Rónay Kamill elnöke alatt. Az ügyészséget Horváth János alügyész képviselte. — A vádlottak a törvényszék előtt őszintén bevallották tettüket és ezért nagyon könnyű volt az ítéletet a törvényszéknek kimondania. A törvényszék valamennyit 3—3 hónapi fegházra ítélte, csupán Bartucz csősz kapott 2 havi fegházat, a kit azért büntettek olyan enyhén, mert nem vett részt a botozásban csak ő vezette a sztrájkolókat a dologba álló munkások élén.

Apa és fia. A múlt évben Berettyó-Ujfalu környékén nagy gabona lopások voltak.

Egy-egy gazdának elloptak 8—10 zsák buzáját s a tettest sokáig hiába keresték.

Egyszer azután megkerült a tettes, illetve a tettesek.

A különben egyszerű dologban az az érdekes, hogy abban egy apa szerepel mint felbujtó s mindkét fia a bűnös.

Besenyei Istvánnak hívják az apát, aki két fiával Péterrel és Istvánnal együtt követték el a lopásokat.

A törvényszék mind a három vádlottat bűnösnek mondta ki három lopásban s az apát két évi, Istvánt tiz havi s Pétert hét havi börtönré ítélte.

A vádlottak felebbezték.

Megölte a sógorát. Ez évben 28-ikán Bereghöszörményben meggyilkolva találják Tordai János falusi gazdát. A meggyilkolt össze vissza volt szurkálva úgy hogy mindjárt nyilvánvaló dolog volt, hogy bűntényről van szó.

Rövid idő alatt megkerült a gyilkos is, aki nem volt más, mint a meggyilkoltnak a sógora Vig Sándor gazda, aki a meggyilkoltal régi idő óta ellenséges viszonyban élt.

Vig eleinte tagadott, nem sok idő múlva azonban teljes beismerő vallomást tett.

Bevallotta, hogy Tordaival régóta ellenséges viszonyban élt s ezért ő ölte meg boszszuból.

Vig különben nagy kegyelenséggel követte el a gyilkoságot, mennyiben tizennégy kis szurással ölte meg áldozatát.

A törvényszék tegnap tárgyalta ezt az ügyet.

A vádlott a végtárgyaláson mindent beismer, de a tanúk vallomásai is a vádlott bűnössége mellett vallottak.

A vádlottat Hegyesi Márton védte, aki a vádlottra lehetőleg kis biztatást kért.

A törvényszék Vég Sándort a btkv. 279 §-ába ütköző szándékos emberölés bűntettében mondta ki bűnösnek s tiz esztendei fegyházra ítélte.

A vádlott az ítélet ellen felebbezett, szintugy az ügyész is szigorításért.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Írta: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 35.

A lány egy pillanatra összerázkódott habozva; aztán látva vad elhatározását, bizva erősen saját tisztasága és jámborságában, felel:

— Igen, ott leszek.

A nap eseménytelenül mult el; Vanderdecken legnagyobb részét szobájában töltötte. Mindazáltal lejött a családhoz egyszerű ebédjük elköltésére; soha oly udvarias és szelíd nem volt.

— Nem sokára elhagyom, öreg barátom, — mondá gazdájához — de soha sem fogom elfelejteni, mily boldoggá tették tartózkodásomat.

A kis szatócs, nem feledve az ő nagy tartozását, melegen válaszolt, kifejezve bánatát a felett, hogy az oly kedvező előjelekkel kezdődött barátságának így hamar vége lett.

— Ez emlékeztet engem arra, — folytatá — hogy immár készen van az összeg, melylyel önnek tartozom, a grófság bankjegyeiben.

Fölkelt, fölment s egy pillanat alatt vissza jött, bankjegyekkel kezében.

Vanderdecken habozni látszott, de végre régi fennhéjázó modorának némi árnyalatával összehajította a papírpénzt s begyűrte mellényzsebébe.

— Miért nem olvassa meg? — kérdé Amos.

Vanderdecken vállat vont.

— Hát bizony hála az ön nagylelkűségnek, szerencsém fordult — folytatá Amos — rakományunkat jó pénzen vették meg s a kis hajó iudulóban van megint.

— Legyen okos aztán — mondá vendége hidegen — ne kockáztassa vakmerőn nagyonát.

A pénz megfizetése, érintése mintha egészen megváltoztatta volna; komoran ült ott az előbbeni nyájasság minden nyoma nélkül. Semmit se szólt többé s a nap meglehetősen lehangoltan telt el.

Mihelyt a homály beállott, Vanderdecken vette köpenyegét s egy jelentős pillantást cserélve Mabellel, eltávozott.

Kiment a tengerpartra, a mely egészen

el volt hagyatva. Itt állott nézve a tengerre egy ideig; aztán egy kisebb körutat tett a part mellett.

Itt volt egy magányos homokdomb, melyet Mabellel keiten nagyon jól ismertek. Itt várt, míg a hold föl nem jött s el nem árasztotta az éjszakát halvány sugáiraival. Végre lépteket hallott s néhány pillanat múlva Mabel karjai közt volt.

— Eljöttem, kedves Fülöp, de nem maradhatok sokáig. — Aztán hozzátette, idegesen tekintve körül: — Mikor elhagytam a házat, úgy tetszett, mintha valaki nyomon követett volna.

— Kétségtelen, hogy képzelődöl és most mindenesetre biztonságban vagy itt velem. Jőjj drágám, sok mondani valóm van.

Elkezdettek sétálni egymás mellett. Boldog idő mindkettőjükre! A csönd, békéje terült el fölöttük, szíveikben a boldogság elragadtatása.

— Először is, — mondá a férfi, — hadd adjam oda, a mi a tiéd. Atyád visszafizette adósságát, de legyen ez az összeg a tiéd.

Kihuzta zsebéből a bankjegyeket s a leánynak akarta adni.

— De hisz ez nem az enyém! — kiáltá Mabel. — Oh Fülöp, mit gondolsz, nem fogadhatom én ezt el.

— Soha nem gondoltam rá, hogy visszafogadjam, de nincs is semmi szükségem rá. Ha magammal vinném, oktanul elpazarolnám. Kérlek vedd el!

Mivel azonban a lány egyáltalán nem akarta elfogadni, visszadugta zsebébe. Aztán, magához vonva a leányt, így szólt:

— Mabel ez az utolsó este, melyet együtt töltünk. Holnap el kell mennem.

— Oh Fülöp, te nem mehetsz el.

— Fájdalom, kénytelen vagyok vele. Meggondoltam én ezt jól s bizony legjobb még, ha elmegyek. Azt hittem, hogy itt biztonságban vagyok, de minden óra, melyet itt töltök, tele van veszéllyel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A szabadelvű klubban.

Budapest, január 9. (Saj. tud. táv.)

A szabadelvű klubban már 6 óra tájban megjelent Bánffy br. 4 órakor vette kezdetét a tanácskozás s rövid tartamából a miniszterelnök hívei azt következették, hogy a délutáni tanácskozás is csak formai volt.

Hogy pedig a miniszterelnök elriassza azt a szalongo hirt, hogy tanácskozásai miatt a Tiszákkal meghasonlott, intimussaival és a Tiszákkal lépett be s járta össze-vissza a termeket.

Az itt kiszivárgott hírek szerint, a délutáni tanácskozáson a miniszterelnök tudatta a meghívottakkal a királytól nyert mandátumát a béketárgyalások vezetésére és hasonló megbízást kívánt.

A meghívottak, köztük Szilágyi Dezső, Csáky Albin gróf, Andrássy Gyula gróf kijelentették, hogy ily megbízó nincsen, de ha ma még ezt nem tudják fentartani, holnap talán megtehetik. Érintkezésbe lépnek e célból Apponyi Albert gróffal, Kossuth Ferenczcel, Molnár János és Polonyi Géza képviselőkkel.

A disszidensek és a nemzeti párt már ma tartott e tárgyban értekezletet és azon a tárgyalások vezetésével Szilágyi Dezsőt bízták meg. A függetlenségek ugyanezt fogják tenni holnap reggel.

A korona által jóváhagyott feltételek ezek:

A kuriai biráskodás és ezzel kapcsolatban a választási revízió;

indemnity;

provizorium és

normális tárgyalások

Mindének fölött pedig a kiegyezés letárgyalásának feltétlen garanciája.

Ha mindezek meglesznek, akkorra a kabinet más kormányt ad helyet, de addig és előzetesen semmi esetre sem.

Ezeket a feltételeket, úgy hallik, hogy egy kisebb töredéket kivéve, hajlandó elfogadni a nemzetipárt, néppárt és a disszidensek.

Bizonyos hír szerint egy időre megkötnék a nem alkotmányos Ausztriával is, de csak a külfölddel szemben érvényes megszorításokkal.

Gróf Károlyi Ferencz öngyilkossága.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. távirata.)

Gróf Károlyi Ferenczről konstatálták, hogy öngyilkosság folytán mult ki. A bonczolás alkalmával megtalálták halántékában a golyót, mely halálának okozója volt.

Öngyilkosságának kétségtelen kiderített oka az, hogy félt a szivbajtól, melynek jelei nála már többször mutatkoztak.

A halott szüleinek megérkezését mára várják. A holttestet Nagy-Károlyba szállítják.

A franciaországi események.

Páris, január 9. A »Soir« szerint

Quesnay de Beaurepaire semmitőszéki elnök lemondásának oka állítólag az, hogy Lebret igazságügyminiszter a Pard-Picquart-ügyben nem akart vallomást tenni. A nacionalisták, mint a nevezett lap megjegyzi, valószínűleg interpellációt intéznek a kormányhoz Quesnay de Beaurepaire lemondásának okáról.

Páris, január 9. A lapok egybehangozón mondják, hogy Lobrot igazságügyminiszternek nyilatkoznia kell Beaurepaire lemondásáról és az ügy parlamenti megvitatása föltétlenül szükséges. A lemondás okául kizárólag a Bard-ügyet emlegetik.

A »Gaulois« jelentése szerint Quesnay de Beaurepairet csütörtökön, azután, hogy jelentést tett egyes esetekről, amelyekből Bardnak, Picquart-ra vonatkozó jelentését illetőleg állítólag különféle flagrns helytelenségek tüntek ki, az igazságügyminiszterhez hívták, ahol őt, majd Loew tanácselnököt és Bard semmitőszéki bírót is kihallgatták. Quesnay de Beaurepaire mindeképp rá akarta birni az igazságügyminisztert, hogy a leplezett esetekre nézve komoly vizsgálatot indítson és bizonyos külföldi tanúk kihallgatását kérte, a mely lehetővé tenné az említett részletek megerősítését és közelebbi megvilágítását. A »Gaulois« határozottan kijelenti, hogy ilyen vizsgálatot nem indítottak, hanem Lebret igazságügyminiszter kijelentette, hogy a Bard-Picquart-ügyet elintézetnek tekinti. Egyidejűleg azt a hirt terjesztette a miniszter a sajtóutján, hogy a parlamentben is csak erre a válaszra fog szorítkozni, a mire Quesnay de Beaurepaire lemondásával válaszolt.

Az Echo de Páris, »Beaurepaire-nek egy nyilatkozatát közli, a melyben megerősíti a »Gaulois« közleményt és bejelenti, hogy holnap az »Echo de Paris«-ban nyilatkozni fog erről az ügyről. (M. Táv. ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A mesterséges borokat ellenőrző bizottság. A földművelésügyi m. kir. miniszter a mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1898. XXIII. t. czikk 11. §-a értelmében alakított állandó borvizsgáló szakértő bizottságok tagjaivá az 1899. évre a következőket nevezte ki, u. m.:

a) a budapesti bizottságba:

Ágoston József kir. tanácsos országgyűlési képviselőt,
Szalay Imre földbirtokost,
Takács Mihály jószágigazgatót és
Lindmayer Ferencz székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot;

b) a kolozsvári bizottságba pedig:

báró Jósika Gábor cs. és kir. kamarás országgyűlési képviselőt,
Simay Ferencz földbirtokost,
Tokaji Lászlót, az erdélyi gazdasági egyesület titkárát és
Weisz Józsefet, az erdélyi pinceegylet igazgatóját.

Reich Jenő Társas

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, január 9.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	9.51
Uj tengeri	—	—	—	4.86
Rozs észre	—	—	—	8.11
Zab észre	—	—	—	5.74
Tengeri augusztusra	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, január 9.

Az irányzat gyenge

Osztárak hitel	—	—	—	359.40
Magyar hitel	—	—	—	389.75
Államvasút	—	—	—	369.60
Rimamurányi	—	—	—	379.80
Magyar jelzálog	—	—	—	226. —
Salgótarjáni	—	—	—	604. —
Wagon-kölcsön	—	—	—	282.25
Villamos vasút	—	—	—	279.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	866.50
Kereskedelmi	—	—	—	1011.50
Déli vasút	—	—	—	78. —

Bécs, január 9.

Az irányzat nyugodt

Osztár. hitel	—	—	—	863.78
Magyar hitel	—	—	—	892. —
Államvasút	—	—	—	864. 1/2
Birodalmi márka	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	120. —
Magyar koronajárdék	—	—	—	97.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	119.70
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	100. —
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	120. —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	96.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	100.70
Horvát-szlavón földterhermentési kötvény	—	—	—	97. —
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	160. —
Tiszabábalyozó és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	138. —
Osztárak járadék papírban	—	—	—	101.50
Osztárak járadék ezüstben	—	—	—	101.30
Osztárak korona járadék	—	—	—	101.75
Osztárak magyar bankrészvény	—	—	—	935. —
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	835. —
Osztárak hitelintézeti részvény	—	—	—	359.60
Osztárak-magyar államvasúti részvény	—	—	—	360. —
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	363.20
Német birodalmi márka	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	120.45
Párisi vista	—	—	—	47.80
20 márkás arany	—	—	—	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. S. — Helyben. Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok, püspök ur Ő Eminenciája hosszabb tartózkodásra Budapestre utazott.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Köszönet-nyilvánítás.

Wilhelm Ferencz neunkircheneri (Alsó-Ausztria) gyógyszerész urnak. — a köszvény és csúsz elleni vértisztító thea feltalálójának.

Köszvény és rheuma tisztító.

Hogy a nyilvánosság elé lépek, azt azért teszem, mert legfőbb kötelességemnek tartom, hogy Wilhelm neunkircheneri gyógyszerész urnak, azon szolgálataért, melyet nekem kínos csúsz bántalmaim alkalmából vértisztító theájával tett, legforróbb köszönetemet nyilvánítsam; de egyúttal azért is, hogy mindazok figyelmét, kik hasonló kínos bántalmakban szenvednek, erre a kúrára határu theára felhívjam. Képtelen vagyok arra, hogy még csak megközelítőleg is esetelbessen átélj szörnyű fájdalmaimat, melyek teljes 3 éven át, minden legkisebb időváltozás alkalmával tagjaimat gyötörték s melyekre hasztalan kerestem gyógyírt s könnyebbülést a bádeni kénes fürdőkben. Ejeken át álmatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam észrevehetőleg csökkent, arczomról eltűnt az életkedv, de eltűnt testi erőm is. És a fentebb említett thea 4 heti használata után nemcsak hogy tökéletesen megszabadultam fájdalmaitól, hanem ma, midőn a theát közel 6 hónapja, hogy nem iszom, tökéletes javulást érzek egész testemben. Személyes meggyőződéseim alapján merem állítani, hogy mindazok kik hasonló kínos betegségeikben ezen theát választják gyógyszerül, áldani fogják annak feltalálóját: Wilhelm Ferencz urat

Kiváló tisztelettel
Streitfeld főhadnagyáné,
szül. Butschin grófné.

Kapható minden gyógyszertárban.

Hajlékaink disze!

Fontos mindenkire nézve!

2 Jubilaumi kép: Ő Felsége I. Ferencz József és megboldogult Erzsébet királyné Ő Felsége arcképe 58 cm. magas és 45 cm. széles olajfestmény vagy

2 Aquarell kép gyönyörű kivitelben választás szerint ábrázolhat tájképet, vadászatot, gyümölcsöket, vagy színházi jeleneteket és

1 Fali óra, mely pompásan ki van dolgozva, nikkelezett tokban, üveglapon óra, percz, másodpercz mutatóval 30 órahosszat jár.

E három tárgy

CSAK 2 frt 80 kr.

KNOPF J.

államilag engedélyezett képkereskedése.

Bécs, II. 3. Brigittenauerlände 10.

A pénz előleges beküldésére vagy utánvétellel.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.					Szeged—Nagyvárad.					Nagyvárad—Arad.					Arad—Nagyvárad.				
	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged	ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi	»	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	»	4 44	11 05	7 57	Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Kurtics	»	5 39	11 52	10 04
Less	»	10 48	4 56	8 06	Orosháza	»	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	»	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	»	6 14	12 37	10 54
Gyapju	»	10 56	5 04	8 18	Csaba	»	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	»	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	»	7 —	2 33	4 50
Cséffa	»	11 0 —	5 12	8 29	Gyula	»	7 27	3 05	5 26	Kurtics	»	3 28	8 20	5 38	Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Szalonta	»	11 26	5 37	9 08	Sarkad	»	7 47	3 27	5 56	Arad	érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán	»	11 46	5 57	9 37	Kétegyán	»	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.					Dobrest—Szombatság-Rogoz.				
Sarkad	»	11 57	6 —	9 51	Szalonta	»	8 23	4 10	6 47			Vegy. v.	Vegy. v.				Vegy. v.	Vegy. v.	
Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Cséffa	»	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55		Dobrest	ind.	4 22	6 36	
Csaba	»	2 10	7 22	4 44	Gyapju	»	—	4 42	7 29	Nánhegyes	»	6 34	8 21		Nánhegyes	»	4 32	6 46	
Orosháza	»	3 10	8 32	5 50	Less	»	9 04	5 00	7 51	Dobrest	érk.	6 44	8 31		Szombatság-Rogoz	érk.	4 56	7 17	
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	9 26	7 00	Ósi	»	9 21	5 19	8 16										
Szeged	»	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31										

Nyomtatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.